

vel ikke endnu anerkjendt i sin Almindelighed; men den er dog gjort gjældende med Hensyn til enkelte Laug eller med Hensyn til enkelte Handelsrettigheder. Den gjælder f. Ex. for Tobaksfabrikanter, og det er i det Hele taget ofte sket, at, naar en Fabrikation befinder sig i en noget trykket Stilling, at man da har givet den saadan Ret til Handel med ligeartede Gjenstande, og da baade Møllerne og Bagerne, navnlig Møllerne ved de gjennemgribende Forandringer, der ere skete i deres Stilling, maaskee kunne befinde sig noget trykkede, saa troer jeg, at man nu kan stille dem noget gunstigere, end de allerede i denne Henseende ere stillede ved Mølleloven. Ved Mølleloven have de den samme Ret som andre Fabrikanter til at sælge deres egne Fabrikater; men jeg indseer ikke, hvorfor man ikke skal kunne tillade en Møller at sælge Meel, som er malet af Andre. Hvad Bagerne angaae, da have de kjøbenhavnske Laugsbagere allerede Ret til at sælge Meel; men Rugbrødsbagerne have det ikke som saadanne. Bagerne have i sin Tid lagt megen Vægt paa det heri Kjøbenhavn, og det er vistnok idetmindste hensigtsmæssigt, at en Bager kan sælge Meel; thi det gjør, at han kan gjøre Indkjøb af Meel, idet han saa veed, at, hvis han skalde anskaffe sig et større Forraad og faae Noget tilovers, som han ikke kunde anvende i sit Bageri, saa kan han sælge det; og jeg seer derfor ikke, hvorfor den Ret, som de kjøbenhavnske Bagere allerede have, ikke ogsaa skalde kunne udvides til alle Bagere. Forsaa vidt man vil tillade Indførsel af fremmed Brød, skønner jeg heller ikke, at der kan være Noget til Hinder for, at Bagerne maae udsælge det. Det kunde jo tænkes, at visse Arter af Brød kunde komme i Collision med Bagerens Interesser, og det høves jo bedst paa den Maade, at man gav dem Lov til at forhandle dette. Det var i det Hele taget en Grundsætning, som man burde følge, at de, der forarbejdede Gjenstandene, ogsaa fik Lov til at udsælge de samme Arter Gjenstande, skjøndt de ere forarbejdede af Andre og indførte fra Udlandet. Paa den Maade troer jeg, at man bedst hæver den Collision, som altid vi-

ser sig mellem Producenternes Interesse og Lovgivningsbestræbelserne for at lette Indførselen af forskellige Gjenstande, og naar en almindelig Handelslov kommer for, troer jeg derfor, at det var meget ønskeligt at gaae den Vej. En saadan almindelig Handelslov har der, som bekendt, været arbejdet længe paa. Der blev allerede i Marts 1840 nedsat en Commission til en Forandring af Handelslovgivningen for Kjøbenhavns Vedkommende. Denne afgav sin Betænkning i 1844. Sagen blev senere forelagt de roeskilldste Stænder, jeg troer i 1846, og visse afgave Betænkning derover. Sagen er senere yderligere bleven bearbejdet i Ministeriet, og man har søgt at udvide den til en almindelig Handelslov for hele Landet; men det var meget ønskeligt, at denne Sag ogsaa kom frem. Det er vistnok det første Skridt og det første Udgangspunkt, vi behøve for enhver Omordning af Næringsvæsenet i hele Landet. Saaledes har man sig ud i Marts 1681 ved Commerceforordningen, og jeg troer ikke, at man kan faae nogen gjennemgribende, sund Omordning af Næringsforholdene, uden at man begynder med Handelslovgivningen; men der er vistnok den største Grund til at ønske en Omordning af Næringsforholdene i mange Retninger. Det er kun ganske i Forbigaaende, at jeg har tilladt mig denne Uttring. Hvad dette lille Lovforslag angaaer, saa troer jeg, at de Grunde, jeg har anført, maaskee kunne være tilstrækkelige til at begrunde Sagens Overgang til 2den Behandling.

Indenrigsministeren: Jeg har allerede paa et tidligere Trin af denne Sag udtalt mig om denne Lov med Hensyn til dens almindelige Retning og i Særdeleshed udtalt, at jeg vel ikke fandt stor Betænkelighed ved den, men at jeg paa den anden Side heller ikke kunde indsee, at den kunde være til nogen egentlig Nytte. Men, da der for nærværende Tid kun er Tale om Sagens Overgang til 2den Behandling, i hvilken Henseende der ikke kan være nogen Tvivl, og jeg ikke har havt Leilighed til at opfatte alle de Enkeltheder, som den allerede Forslagsstiller idag har udviklet,